
FJALORI I TERMAVE

administrues i aplikacioneve lokale

Zakonisht personi i kontaktit për COBISS, i cili në portalin Kualifikimi hap emrat e përdoruesit, ndanë ose aktivizon autorizimet, të cilat përdoruesi i merr përmes kualifikimit (shih edhe *emër përdoruesi*).

atribut

E dhënë e veçantë e përfshirë në një klasë të caktuar. Çdo atribut ka emrin e vet (shih edhe *objekt, klasë*).

Shembull:

Në klasën për partnerët duhet të jenë atributet: emri, emri shtesë, adresa e partnerit etj.

BCC (angl. *blind carbon copy*)

Pranuesi(-it) i postës elektronike, që merr (marrin) kopjen e njoftimit elektronik dhe që pranuesit e tjerë të postës elektronike nuk janë të informuar për këtë (shih edhe *grup i adresave*).

bibliotekë kryesore

Biblioteka, në të cilën janë të punësuar përdoruesit e sistemit dhe administratori i aplikacioneve lokale (shih edhe *përdorues i sistemit, administrator i aplikacioneve lokale*).

buton për zgjedhje (angl. *radio button*)

Fusha , e cila duke klikuar në të përzgjidhet ose pastrohet. Nëse në fushë ndodhet shenja , mundësia është përzgjedhur, në rastin e kundërt nuk është përzgjedhur. Në një moment të caktuar mund të jetë i klikuar vetëm një buton (krahaso *fushë për zgjedhje*).

CC (angl. *carbon copy*)

Pranuesi(-it) i postës elektronike, që merr (marrin) kopjen e njoftimit elektronik dhe që pranuesit e tjerë të postës elektronike janë të informuar për këtë (shih edhe *grup i adresave*).

çelës i objektit

Atributi, i cili në mënyrë uniforme e përcakton objektin, p.sh. numri i porosisë, ID e partnerit (shih edhe *administrues i aplikacioneve lokale*

Zakonisht personi i kontaktit për COBISS, i cili në portalin Kualifikimi hap emrat e përdoruesit, ndanë ose aktivizon autorizimet, të cilat përdoruesi i merr përmes kualifikimit (shih edhe *emër përdoruesi*).

atribut, *objekt*).

destinacion (angl. *destination*)

Adresa në të cilën dërgohen raportet; përfshinë adresat elektronike të personave fizikë dhe juridikë si dhe emrat e printerëve. Një destinacion prezanton një grup të adresave elektronike ose emrin e një printeri (shih edhe *grup i adresave elektronike*).

destinacion i përdoruesit

Respektohet gjatë përgatitjes dhe dërgimit të raporteve, të cilët nuk i kanë të përcaktuara destinacionet. Destinacioni i përdoruesit përcaktohet në menunë *Parametrat* në shiritin e menusë, dhe atë për secilin përdorues veç e veç (shih edhe *BCC* (angl. *blind carbon copy*))

Pranuesi(-it) i postës elektronike, që merr (marrin) kopjen e njoftimit elektronik dhe që pranuesit e tjerë të postës elektronike nuk janë të informuar për këtë (shih edhe *grup i adresave*).

bibliotekë kryesore

Biblioteka, në të cilën janë të punësuar përdoruesit e sistemit dhe administratori i aplikacioneve lokale (shih edhe *përdorues i sistemit*, *administrator i aplikacioneve lokale*).

buton për zgjedhje (angl. *radio button*)

Fusha , e cila duke klikuar në të përzgjidhet ose pastrohet. Nëse në fushë ndodhet shenja , mundësia është përzgjedhur, në rastin e kundërt nuk është përzgjedhur. Në një moment të caktuar mund të jetë i klikuar vetëm një buton (krahaso *fushë për zgjedhje*).

CC (angl. *carbon copy*)

Pranuesi(-it) i postës elektronike, që merr (marrin) kopjen e njoftimit elektronik dhe që pranuesit e tjerë të postës elektronike janë të informuar për këtë (shih edhe *grup i adresave*).

çelës i objektit

Atributi, i cili në mënyrë uniforme e përcakton objektin, p.sh. numri i porosisë, ID e partnerit (shih edhe *administrues i aplikacioneve lokale*

Zakonisht personi i kontaktit për COBISS, i cili në portalin Kualifikimi hap emrat e përdoruesit, ndanë ose aktivizon autorizimet, të cilat përdoruesi i merr përmes kualifikimit (shih edhe *emër përdoruesi*).

atribut, *objekt*).

destinacion, *shirit i menisë, emër përdoruesi*).

destinacion në përcaktimin e raportit

Përcaktohet gjatë përgatitjes së përcaktimit të raportit për raportin konkret, p.sh. për porosinë. Atë e përcakton përdoruesi i sistemit, i cili posedon autorizimet për përcaktimin e raporteve (shih edhe *përcaktim i raportit, destinacion*).

destinacion logjik

Çdo raport i sistemit ka të përcaktuar destinacionin logjik, që përcakton destinacionin ku do të dërgohet raporti. Vlera e destinacionit logjik për bibliotekën e veçantë përcaktohet gjatë instalimit të programit COBISS3.

dritare për kërkim

Pjesë e ndërfaqes së përdoruesit, e cila mundëson kërkimin e objekteve të klasës së përzgjedhur (krahaso *shfletues, paraqitës, redaktues*).

dosje (angl. *folder*)

Lista e klasave ose e objekteve. Sinonim është termi *direktori*.

emër përdoruesi

Kodi, me anë të të cilit përdoruesi i sistemit hyn në programin COBISS3. Kodi mund të përmbaj shkronja dhe numra.

format i rezultateve të kërkimit

Përcakton listën dhe renditjen e attributeve në listën e objekteve të gjetura në dritaren për kërkim (shih edhe *administrues i aplikacioneve lokale*

Zakonisht personi i kontaktit për COBISS, i cili në portalin Kualifikimi hap emrat e përdoruesit, ndanë ose aktivizon autorizimet, të cilat përdoruesi i merr përmes kualifikimit (shih edhe *emër përdoruesi*).

atribut, *objekt*).

formular

Dokumenti që printohet ose dërgohet në adresën elektronike të pranuesit (krahaso *raport*).

fshirje

Tërheqja e të dhënave nga baza e të dhënave. Të dhënat e tërhequra nuk ndodhen më në bazën e të dhënave (shih edhe *largim*).

Shembull:

Fshirja e porosisë nga baza e të dhënave e porosive.

fushë për shënimin e të dhënave (angl. *entry field*)

Vendi ku shënohen të dhënat. Fusha aktivizohet duke klikuar mbi të.

grup i adresave elektronike

Adresat elektronike nga grupi i adresave. Një grup i adresave duhet të përmbajë së paku një adresë elektronike nga grupi TO. Adresat elektronike nga grupi i adresave elektronike CC ose BCC nuk janë të detyrueshme. Një grup i adresave elektronike në listën e destinacioneve është i shënuar në një rresht (shih edhe *BCC* (angl. *blind carbon copy*)).

Pranuesi(-it) i postës elektronike, që merr (marrin) kopjen e njoftimit elektronik dhe që pranuesit e tjerë të postës elektronike nuk janë të informuar për këtë (shih edhe *grup i adresave*).

bibliotekë kryesore

Biblioteka, në të cilën janë të punësuar përdoruesit e sistemit dhe administratori i aplikacioneve lokale (shih edhe *përdorues i sistemit*, *administrator i aplikacioneve lokale*).

buton për zgjedhje (angl. *radio button*)

Fusha , e cila duke klikuar në të përzgjidhet ose pastrohet. Nëse në fushë ndodhet shenja , mundësia është përzgjedhur, në rastin e kundërt nuk është përzgjedhur. Në një moment të caktuar mund të jetë i klikuar vetëm një buton (krahaso *fushë për zgjedhje*).

CC (angl. *carbon copy*)

Pranuesi(-it) i postës elektronike, që merr (marrin) kopjen e njoftimit elektronik dhe që pranuesit e tjerë të postës elektronike janë të informuar për këtë (shih edhe *grup i adresave*).

çelës i objektit

Atributi, i cili në mënyrë uniforme e përcakton objektin, p.sh. numri i porosisë, ID e partnerit (shih edhe *administrues i aplikacioneve lokale*

Zakonisht personi i kontaktit për COBISS, i cili në portalin Kualifikimi hap emrat e përdoruesit, ndanë ose aktivizon autorizimet, të cilat përdoruesi i merr përmes kualifikimit (shih edhe *emër përdoruesi*).

atribut, *objekt*).

destinacion, *grup i adresave*).

grup i adresave

Grupi, në të cilin mund të përcaktohet një ose disa adresa elektronike. Ekzistojnë tri grupe të adresave elektronike: TO – grupi i pranuesve kryesorë, CC – grupi i pranuesve, të cilëve u dërgohet kopja dhe BCC – grupi i adresave, të cilëve u dërgohet kopja e fshehur (pranuesit nga grupi TO dhe CC si dhe pranuesit e tjerë nga grupi BCC nuk e shohin kujt i është dërguar kopja e fshehur). Pranuesit e të gjitha grupeve përfaqësojnë një grup të adresave elektronike (shih edhe *CC, BCC, grup i adresave elektronike, TO*).

hapësirë pune

Pjesë e dritares së shfletuesit, ku ngarkohen objektet, të cilat përdoruesi i sistemit i krijon ose i përzgjedh pas kërkimit (shih edhe *shfletues*).

këshillë informuese (angl. *tooltip*)

Të dhënat (emri i metodës, atributi ose shpjegimi) për elementet e veçanta në shfletues, redaktues, dritare për kërkim ose paraqitës, të cilat shfaqen nëse kursori e miut e mbani disa momente mbi metodën në menu, në ikonë, në emrin e atributit, në objektin e lidhur apo të përfshirë ose në butonin në redaktues, dritaren për kërkim apo paraqitës.

klasë

Grupi i objekteve. Brenda klasës janë të përcaktuara të gjitha ato të dhëna (tribute), të cilat janë të përbashkëta për të gjitha objektet e kësaj klase dhe të cilat përcaktojnë përmbajtjen e saj (shih edhe *administrues i aplikacioneve lokale*

Zakonisht personi i kontaktit për COBISS, i cili në portalin Kualifikimi hap emrat e përdoruesit, ndanë ose aktivizon autorizimet, të cilat përdoruesi i merr përmes kualifikimit (shih edhe *emër përdoruesi*).

atribut, *objekt*).

Shembull:

Të gjitha të dhënat për Akademinë e Shkencave të Shqipëris (emri i partnerit, ID, adresa...) janë të përcaktuara në klasën me emrin *Partneri*.

klient (angl. *client*)

Kompjuteri, në të cilin është instaluar ndërfaqja e përdoruesit e programit COBISS3 (shih edhe *server*).

kufizues i dritares (angl. *border*)

Përcakton kufirin e dritares. Madhësia e shfletuesit, dritares për kërkim dhe paraqitësit mund të ndryshohet përmes kufizuesve, ndërsa madhësia e redaktuesit është e pandryshueshme.

kujtesë e fragmenteve (angl. *clipboard*)

Vendi ku ruhet përkohësisht teksti i përzgjedhur.

kuti e zgjedhjes (angl. *check box*)

Fusha , e cila përmes klikimit përzgjidhet ose pastrohet. Nëse në fushë ndodhet shenja , mundësia është përzgjedhur, në të kundërtën nuk është përzgjedhur. Mund të përzgjidhen disa fusha njëherësh (krahaso *buton për zgjedhje*).

largim

Tërheqja e të dhënave nga një vend i caktuar. Të dhënat e larguara nuk fshihen nga baza e të dhënave dhe mbeten të pandryshueshme (shih edhe *fshirje*).

Shembull:

Largimi i një njësie nga dokumenti.

lidhjet e objektit

Lista e objekteve të përfshira dhe objekteve me të cilat është i lidhur objekti i përzgjedhur.

listë me lëshim poshtë (angl. *drop-down list*)

Lista e mundësive për përzgjedhjen e të dhënave të koduara. Fusha që përmban listën me lëshim poshtë ka shenjën "▼". Lista hapet duke klikuar në fushë ose në shigjetë. Vlera e duhur transferohet në fushë duke klikuar mbi të. Me këtë rast lista mbyllet në mënyrë automatike.

menu (angl. *menu*)

Menuja në shiritin e menusë, p.sh. Sistemi, Klasa, Objekti etj., përfshinë disa metoda, me anë të të cilave ekzekutohen funksione të caktuara (shih edhe *shiriti i menusë*; krahaso *menu e kontekstit*).

menu e kontekstit (angl. *context menu*)

Menuja që hapet duke klikuar tastin e djathtë të miut. Përmbajtja e menusë ndryshon varësisht nga klasa, objekti, shkurtorja apo pyetësi i përzgjedhur (krahaso *menu*).

metodë

Grup i kompletuar i aksioneve të ekzekutuara tek objekti ose klasa. Mundëson ekzekutimin e procesit të punës (shih edhe *objekt, klasë*).

modul

Është pjesë e programit COBISS3, p.sh. COBISS3/Katalogimi. Sinonim i tij është termi *aplikacion*.

ndryshim

Përmirësimi ose plotësimi i vetive të objektit (në raste të caktuara mund të përfshij edhe fshirjen).

ndryshim i destinacioneve

Shtimi, fshirja ose redaktimi i destinacioneve (shih edhe *BCC* (angl. *blind carbon copy*))

Pranuesi(-it) i postës elektronike, që merr (marrin) kopjen e njoftimit elektronik dhe që pranuesit e tjerë të postës elektronike nuk janë të informuar për këtë (shih edhe *grup i adresave*).

bibliotekë kryesore

Biblioteka, në të cilën janë të punësuar përdoruesit e sistemit dhe administratori i aplikacioneve lokale (shih edhe *përdorues i sistemit, administrator i aplikacioneve lokale*).

buton për zgjedhje (angl. *radio button*)

Fusha , e cila duke klikuar në të përzgjidhet ose pastrohet. Nëse në fushë ndodhet shenja , mundësia është përzgjedhur, në rastin e kundërt nuk është përzgjedhur. Në një moment të caktuar mund të jetë i klikuar vetëm një buton (krahaso *fushë për zgjedhje*).

CC (angl. *carbon copy*)

Pranuesi(-it) i postës elektronike, që merr (marrin) kopjen e njoftimit elektronik dhe që pranuesit e tjerë të postës elektronike janë të informuar për këtë (shih edhe *grup i adresave*).

çelës i objektit

Atributi, i cili në mënyrë uniforme e përcakton objektin, p.sh. numri i porosisë, ID e partnerit (shih edhe *administrues i aplikacioneve lokale*

Zakonisht personi i kontaktit për COBISS, i cili në portalin Kualifikimi hap emrat e përdoruesit, ndanë ose aktivizon autorizimet, të cilat përdoruesi i merr përmes kualifikimit (shih edhe *emër përdoruesi*).

atribut, *objekt*).

destinacion).

nxjerrje raporti

Metoda, e cila tek objekti tregon se raporti i është dërguar pranuesit.

objekt

Entitet i klasës ose grup i të dhënave për personat (partnerët, porositësit), ngjarjet (porositë, reklamimet, njoftimet), gjërat (porositë, fletëdërgesat, faturat) (shih edhe *administrues i aplikacioneve lokale*

Zakonisht personi i kontaktit për COBISS, i cili në portalin Kualifikimi hap emrat e përdoruesit, ndanë ose aktivizon autorizimet, të cilat përdoruesi i merr përmes kualifikimit (shih edhe *emër përdoruesi*).

atribut, *klasë*).

Shembull:

Të gjitha të dhënat për Akademinë e Shkencave të Shqipërisë, të cilat ruhen në bazën e të dhënave të objektit, i përfaqëson një objekt në klasën *Partneri*.

objekt i përfshirë

Objekti, i cili në bazën e të dhënave nuk ekziston si i pavarur, mirëpo është i përfshirë në objektin e klasës tjetër (shih edhe *objekt, klasë*).

paraafishim

Shfaqja e dokumentit në ekran për t'u kontrolluar para se ai të dërgohet në destinacion.

paraqitës

Pjesa e ndërfaqes së përdoruesit, e cila mundëson paraqitjen dhe kontrollimin e attributeve të objektit të përzgjedhur, objekteve të tij të përfshira dhe objekteve që janë të lidhura me të (krahaso *shfletues, dritare për kërkim, redaktues*).

përdorues sistemi

Punonjës profesional në bibliotekën që përdor programin COBISS3.

përkufizim raporti

Përcaktohet përmbajtja, forma dhe destinacioni i një raporti. Përkufizimin mund ta bëj vetëm përdoruesi i sistemit që posedon autorizimin për përcaktimin e raporteve (shih edhe *destinacion, destinacion në përkufizimin e raportit*).

pyetësor

Grupi i pyetjeve për kërkim për gjetjen e një ose disa objekteve në klasën e përzgjedhur.

radhë raporti

Grupi i objekteve të përzgjedhura të së njëjtës klasë, për të cilët mund të dërgoni në destinacion (printer ose adresë elektronike) raportin e përzgjedhur nga lista e përcaktimeve të raporteve.

raport

Përbëhet nga një ose disa formularë (krahaso *formular*).

raport bazë

Raporti i attributeve të objektit dhe vlerave të tyre në formën e listës.

redaktues

Pjesa e ndërfaqes së përdoruesit që mundëson vendosjen dhe ndryshimin e vlerave të attributeve të objektit të përzgjedhur dhe objekteve të përfshira, përcaktimin e lidhjeve, paraqitjen e objekteve të përfshira dhe objekteve të lidhura me objektin e përzgjedhur (krahaso *shfletues, dritare për kërkim, paraqitës*).

skedar

Grup i redaktuar i të dhënave.

skedar konfigurimi

Skedar me parametra, të cilët janë të nevojshëm për hapjen dhe funksionimin e programit.

server (angl. *server*)

Kompjuteri, në të cilin është instaluar programi COBISS3 dhe programet e tjera shtesë: baza e të dhënave Oracle, java (shih edhe *klient*).

shënim i të dhënave

Shënimi i vetive të reja të objektit dhe kopjimi i atyre ekzistuese.

shfletues

Dritarja bazë e ndërfaqes së përdoruesit. Mundëson përzgjedhjen e moduleve dhe klasave, si dhe paraqitjen e objekteve, lundrimin nëpër to, aplikimin e metodave tek klasat dhe objektet (shembull *dritarja për kërkim, paraqitës, redaktues*).

shirit rrëshqitës (angl. *scroll bar*)

Nëse në hapësirën e punës së dritares nuk është përmbajtja në tërësi, në pjesën e saj të djathtë ose në pjesën e poshtme shfaqet shiriti rrëshqitës, përmes të cilit mund të shfaqet pjesa e fshehur e përmbajtjes.

shirit i menisë (angl. *menu bar*)

Shiriti nën shiritin e titullit. Është e përbërë nga disa menu. Përmbajtja e shiritit të menisë nuk ndryshon (shih edhe *menu*; krahaso *shiriti i titullit, shiriti i mjeteve*).

shirit i titullit (angl. *title bar*)

Shiriti në pjesën e sipërme të dritares së shfletuesit, redaktuesit, dritares për kërkim dhe paraqitësit.

shirit i mjeteve (angl. *tool bar*)

Shiriti nën shiritin e menisë. Përbëhet nga ikonat që ofrojnë qasje në metodat e përdorura më shpesh. Përmbajtja e rreshtit të mjeteve zakonisht nuk ndryshon (krahaso *shiriti i menisë*).

shkurtore

Shkurtorja është rruga deri tek objekti, i cili është i qasshëm pa pasur nevojë për kërkim dhe që mund të ngarkohet menjëherë në hapësirën e punës.

TO

Pranuesi (-it) kryesor i postës elektronike.

veti e objektit

Përcakton përmbajtjen e objektit. Vetitë e objektit janë: atributet, objektet e lidhura, objektet e përfshira (shih edhe *objekt*).